

TÜRK-İŞ 2. GENEL KURULUNA SUNULAN ÇALIŞMA RAPORU (8-11 AĞUSTOS 1953)

Büyük Kongrenin Muhterem Delegeleri,

Memleketimizde Sendikacılık hareketlerinin nasıl bir anlayış içinde ilerlediğini görmek ve bilmek isteyenlerin bu günün neticelerine bir göz atmakla iktifa edeceklerine kaniiz.

Kısa sayılabilecek bir müddet içinde, milli şuur ve anlayışla Sendika, Birlik, Federasyon ve Konfederasyonu en iyi şekilde kurmasını ve etrafında toplanmasını bilen Türk İşçisi ne kadar övünse hakkıdır.

Her hareketinde milli menfaat ve realiteyi rehber ittihaz eden sendikacılığımızın, dünya çapındaki üstün hususiyeti inkar edilemez. Bugün bizden ileride bulunan muassır memleketlerdeki sendika hareketlerinin, hangi şartlar altında, bu seviyeye erdiğini tarihin çizgilerinden tetkik edersek, Türk işçisinin başlı başına bir fazilet sembolü olduğunu bulmaktada güçlük çekilmez. Ve yine ilave edelim ki sendikacılığımız ve mensupları dünya çapındaki bu örnek hareketlerini, kendi memleket sever, şuur ve anlayışlarına medyundurlar. Hatta nazım olması lazım gelen yerlerin tahriklerine bile efendiliği ile cevap vermesini bilmiş ve ona karşı vanhs kanaat besleyenlerle yer değiştirmiş olduğunu tesbit eden namütenahi hadise vardır.

I- UMUMİ DURUM

1- 6 Eylül Kongresinin ne büyük ümitler altında toplanıp dağıldığını yeniden izah etmeye lüzum yoktur.

Konfederasyonun hayati değerini taşıyan Kongrenin, dahilde olduğu kadar haricte de büyük kıymetinin takdir edildiği her hali ile mütebeyyindir.

Yüksek huzurunuzda 11 aylık çalışma raporu ile çıkarken, hangi cep-heden olursa olsun görülen noksanları en açık şekli ile arz etmekte, istikbal için bir ehemmiyet bulmaktayız.

İsabetle akdedilen Kongremizin her bakımdan iyi bir muhasebe ve istikrar kaynağı olacağına kuvvetle inanılmaktadır. Şu halde kısaca esasa geçelim:

2- Vazifeleri fiilen, 9/Eylül/1952 de seçilen Türk-İş'in, herşeyden evvel mensupları ile iyi bir çalışma devresine girmesi en iyi temennilerin başında idi. Henüz yeni kurulmuş ve sahası iyiden iyiye tayin edilmemiş, memleket çapında bir teşekkülün, mensupları tarafından nasıl hassasiyetle vekaye edilmesinin lazım geldiğini takdirlerinize arz etmekle en isabetli hareket ifa edilmiş olacaktır.

Konfederasyonun mes'ulleri olarak, tamamen kusurdan arı olduğumuz iddasında asla değiliz. Fakat ideal ve meselelerimiz itibariyle bir aile gailisine bağlı olmamızın ortaya koyduğu mecburiyetler meyanında birbirimize destek olmağa mecbur olduğumuzu hazırlamak gerektir.

İşte gerek hesap raporunda ve gerekse okumakta olduğumuz çalışma raporundan anlaşılacağı veçhile realitenin bu müsbet tarifine riayet edilmemiştir.

Daha raporun ilk satırlarında en samimi hislerle hadiselerin realize edileceğini arzetmiştik. Bu itibarla tarafınıza taallük eden kusurların iza-hında da kusur etmemeye çalışmayı en uygun yol telakki etmekteyiz.

6 Eylül kongresinin kutsî neticelerini, Türk işçisinin şerefine has sembolize etmek üzere vazifelendirilen İcra Heyeti üyelerinin çoğunluğu maalesef itimat ve ilginize mazhar olmamış, kısa zaman içinde gösterdiği istikrarsızlık karşısında Yönetim Kurulunun olağanüstü toplantıya çağırılması ile bu günün neticeleri istihsal edilmiştir.

Yalnız ister kaderin aksi tecellisine, ister umumi bir hatanın hulûlü-ne hüküm verilisin bugün karşılaşılan durum elem vericidir.

Bu hususa ait hadiselerin seyrini tesbit ve tayin eden Yönetim Kurulu-nun 30/Mart/1953 tarihli toplantı zabıtları ile diğer raporların tetkikin-de en açık şekilde bulacaksınız.

İDARİ FAALİYET

1- İdari faaliyetin ön safında, Türk işçisinin şerefi ile mütenasip, bünyevi bir teşkilatlanmanın zarureti nazara alınmış ve ele geçen ilk im-kanları münferit ve kadro masraflarına tahsis etmeden Konfederasyonun en az 10 senelik inkişaf derecesi hesaplanarak techizinde isabet gösteril-miştir.

2- AİDAT PULU:

Her teşkilatın hayatiyetini ifade eden mali meselenin iyiden iyiye or-ganizesini temin ve aidatların tahsiline kolaylık sağlanması bakımından aidat pullarının ihdasında fayda mülâhaza edilmiştir.

Aynı zamanda Türk işçisini sembolize etmek bakımından, pulun ih-das isabetinde farklı değerler kaydedilmiştir.

3- CEZA PARALARI :

İlk kongrenin direktifleri arasında, işçi arkadaşlarımızdan kesilen ve emaneten Çalışma Vekaletinde bulunan ceza paralarının Konfederasyona devri meselesinin de mevcut olduğu malumdur.

Gerek kongrenin aldığı kararda ve gerekse Türk-İş'in müracaatında esas olan husus paranın işçiye ait bir meblağ olduğundan ibarettir. Zaten İş Kanununun 30.maddesindeki sarahat da, işçinin umumi menfaatinin sarfına amirdir.

Bu nazarla vaki olan müracaatlarımıza, hesap raporunda mevcut meblağ alınmıştır. Meblağın yekununun devrine ait teşebbüslerimizde bundan evvel muvaffak olunamadığını ifade etmek gerekir. Yalnız Çalış-ma Vekaletinin son selahiyetlisi ile iyi bir anlayış altında yapılan görüş-melerde, bu paralarla Konfederasyona bir binanın alınmasında ittifak ha-sıl olmuştur.

Mutabık kalındığı veçhile (4) binanın adres, durum ve fiyatları Vekalete arz edilmiş bulunmaktadır. En yakın zamanda müsbet neticenin tezahür etmesini kuvvetle ümit etmekteyiz.

Esasen, bilhassa şifahi görüşmelerimizde, katileşen sözlü vaatlerinde herhangi bir şeyin zuhuruna imkan olmayacağı kanaatinin içinde bulunuyoruz.

4- ÇALIŞMA VEKALETİ BÜTÇESİ :

Senelerden beri devam eden çalışmalarımızda, ittifak ettiğimiz hususların birini de Çalışma Vekaletinin kısır bütçesi teşkil eder.

Muazzam bir insan topluluğunu ve aynı zamanda sanayi ve iş aleminin kaderini omuzlarında taşıyan Çalışma Vekaletinin, mes'uliyet sahası ile mütenasip bütçe ve kadroya sahip olmaması içtimai bir boşluk teşkil eder.

Bugün hala 2-3 kaza ve vilayetin teftiş ve mürakebesini yalnız bir iş müfettişi vasıtası ile ifa edildiğini görmekte, noktai nazarımızın kabul edilmemesine imkan olmadığını tahmin ediyoruz. Daha geniş bir ifade ile, demokrat memleketlerdeki sosyal hareketlerin memleket şümül olmakdan çıkması ve beynelmilel mahiyet alması karşısında gelişme mecburiyetini daha muhik sebeplerle ortaya koymaktadır.

Saha ve mes'uliyetine vukuf sahibi olan Türk-İş, bütçe müzakereleri sırasında, memleket mümessilleri ve vatandaşın his ve arzularına tercüman bulunan milletvekillerine birer mektup göndermekle ihtiyaçlarımızı terennüme çalışmıştır.

Hernekadar biran için netice alınmamış olduğunu düşünsek bile ilerisi için çok iyi bir adım atıldığını kabul etmek mümkündür.

5- SENDİKALARA VE SENDİKALI İŞÇİLERİ BASKI:

Ötedenberi çalışmalarımızda karşılanan müşküller arasında bir çok idarecilerin sendikalara ve sendikali işçilere icra ettikleri tazyiklerin bulunduğu bir vak'adır.

Binaenaleyh bu gibi ağır muamelelere maruz kalan bu teşekküllerden gelen vak'a dolu mektuplar dosyalarımızda mevcuttur.

Takdir edersiniz ki vicdan ve toplanan hürriyetini serapa baltalayan bu gibi yıkıcı hareketler karşısında lakayd kalmak hiçbirimizin yapacağı işlerden olmamakla beraber ilk başvurulacak makamında hükümet olduğunu izaha lüzum yoktur.

Esasen müracaat listemizi teşkil eden konular, efkari umumiyenin malı olabilecek şekilde inkişaf imkanını bulmuş olmaları bakımından herhangi bir müracaata lüzum bırakılmaması icap ederken ne yazık ki mükerrer müracaatlar bile müsbet bir icraata mazhar olmamıştır.

Bu durum karşısında hakikati efkari umumiyeye ve mensuplarımıza duyurmak için bir beyannamenin neşrine lüzum görülmüş, fakat maalesef biz sendikacıların baskıdan kurtulmasına medar ararken bu defa baskının en ağırına maruz kalmak bedbahtlığına uğradık.

Memnuniyetle ifade edebiliriz ki sabır ve itidalin parlak mükafatı burada da mevcudiyetini göstermiştir.

Buna rağmen yılmadan devam eden çalışmalarımızın, sahasında faydalı olduğunu raporumuzun diğer kısımlarında bizzat müşahade imkanı elde edilecektir. Kanuni müzaharetten mahrum olmakla beraber sendikalar ve sendikali işçi arkadaşlarımızın, tazyik işgüzarlarının ellerine terk edilmediği de görülecektir.

6- İŞÇİ SİGORTALARI KURUMU GENEL KURULU :

Her sene muntazaman toplanan kongrenin görünüşte olduğu gibi faaliyetlerde de verimli olmaktan çok uzak olduğunu kabul etmeyen yoktur.

1953 kongresinde, daha esaslı dilekçelerde bulunabilmek için, işçi delegeleri toplantıdan evvel Konfederasyona davet edilerek bir esasa varılması uygun görülmüştür. Davete icabet eden büyük bir ekseriyetle bazı neticelere varılmış ve önceden teşkilatın ve ilim mensuplarının fikirleri alınarak Türk-İş tarafından hazırlanan Sigorta Teşkilat kanununun desteklenmesi sağlanmıştır.

7- DİVRİĞİ DEMİR MADENİ İŞÇİLERİ SENDİKASI :

Memleketimizin kenar bir yeri sayılmakla beraber, burada müsbet bir sendikacılığın mevcut olduğunu memnuniyetle müşahade etmiş bulunuyoruz.

Sendikanın çıkardığı bir iş ihtilafında zuhur eden müşkülün giderilmesi için yaptıkları müracaat müsbet karşılanmış, kendilerine esasa yaracak malumatlar verilmiş ve Yüksek Hakem Kuruluna yapılması icap eden itirazları hazırlanmıştır. Henüz sendikacılığın zengin alemine katılmayan bir kardeş teşekküle gösterilen müzaharet hiç olmazsa azim ve cesaretlerini artırmak bakımından faydalı olmuştur.

8- BİRLEŞTİRİLMESİ LAZIM GELEN İKİ TEŞEKKÜL:

Ötedenberi yekvücut olmamızın, davalarımızın selameti bakımından en salim yol olduğu prensibinde ittifak etmekteyiz. İşte, bundan dolayıdır ki Demiryolu camiası gibi büyük bir işkolunda müsbet bir ittifadın olması lazım gelirken maalesef iki ayrı teşekkülün doğması en iyi düşünceleri bile ihlale kafî gelmiştir.

Türk-İş, bu iki teşekkülü birleştirmek için şifahi ve yazılı olmak üzere icap eden çareleri aramıştır. Daha sağlam bir neticenin istihsali maksadı ile ilgilerden, Türk-İş'in hakemliği altında toplanmak üzere üçer kişilik selahiyetli bir heyetin seçilerek isimlerinin bildirilmesi istenmişti. Taraflardan tamamlayıcı malumat alınmış fakat araya giren Kongrenin yüzünden işin ikmalî yeni tensip buyuracağınız icra organına tereddüp edecektir.

İŞ OKULU

Millî Eğitim Vekaletinin isabetli bir kararı ile memleketimizde ihtisâ-

sa yani hakiki iş erbabına kıymet verilmesi prensibini tahkim eden iş okullarını ihdasını uygun görmüştür.

Velâketin bu işle vazifeli şubesi ile temin edilen işbirliği sayesinde bazı malumatlar elde edilmiş ve teşkilatın alakasını toplamak için lüzumlu tamimler yapılmıştır.

İş ve işçi aleminin için yeni ve parlak bir ufuk teşkil eden bu hayırlı neticeden faydalanmak için bütün teşekküllerimizin gayret göstererek, Türk işçisinin, kabiliyetinin en yüksek diplomalara erişmeğe kudret sahibi olduğunu isbat etmesi içtimâi ve nedeni bir inkilap sayılacaktır.

TEŞKİLATLA TEMAS

Kıymetli sendikacıların azim ve cesareti ile son olarak meydana getirilen Türk-İş hakkında bütün işçi arkadaşların, ilk planda bilgi sahibi olmalarına imkan olmadığımı takdir edersiniz.

Binaenaleyh eldeki imkanlar nisbetinde, topluluğumuzu gezmek, ilgi ve münasebetlerimizi daha müstakar hale ifrag etmenin lüzumuna inanılmıştır.

Birçok hallerde bu ziyaretler, muhtelif yerlerde zuhur eden hadiseler dolayısı ile yapılmış ve umumiyetle ifade etmeliyiz ki çok faydalı olduğu görülmüştür.

Huzurunuzda okunmakta olan raporun muhtevasında, kanaatinizi tahkim etmeğe yarıyacak müsbet hadiselerle tesadüf edilecektir.

CAM EŞYA VE ÇİVİ İTHALİ MESELESİ

Bilindiği üzere iş aleminizin mühim bir kısmını cam ve çivi sanayii teşkil eder. Fakat ithal sistemimizin istikrarsız bazı tarafları, memleket endüstrisi ve ekonomisinin mazbut bir uzvunu teşkil eden bu işkollarında yıkıcı sarsıntılar husule gelmektedir.

6/1/1953 tarihinde, cam eşyanın normal ithali karşısında beliren haklı endişelerle, Şişe ve Cam Sanayii İşçileri Sendikasının ve mütemminen İstanbul İşçi Sendikaları Birliğinin vehameti tefsir eder müracaatları ile derhal harekete geçilmiştir.

Çalışma, Ekonomi ve Ticaret Vekaletlerinin memnuniyet verici alakası, ilgililerden bazı malumatın istihsaline lüzum göstermişti. Bu vadede Şişe, Cam Sanayii İşçileri Sendikası ile geçen muhabereleşmede, sendikanın takdire değer faaliyeti görülmüş, teferruatı ile geniş malumat temin edilmiş ve nihayet ilgili makamların da müsbet karar almaları tezahür etmiştir.

Çivi mevzuundaki müracaatımızın yakın sayılacak zamanda olması dolayısı ile henüz bir neticeye varılabilmiş değildir.

Müracaatımızın mesnedi tamamen memleket menfaatine hakim olması binlerce işçi arkadaşın kaderini ifade etmesi dolayısı ile makul karşılanacağına kaniiz. Memleket ve vatandaş kaderini omuzlarında taşıyan devlet makamlarından başka türlü bir kararın alınmasına ihtimal vermek güçtür.

TOPS MEVZUU

Teksid Federasyonu, bir müracaatla (Tops) olmaması yüzünden dokunma sanayinin tehlikeli bir kriz geçirdiğini belirtmişti.

Türk-İş tarafından yapılması lazım gelen müracaatın mucip sebeplerinin zengin olması zarureti karşısında anılan federasyondan birçok malumatla beraber dökümanlar istenmesine lüzum görülmüştü.

Davalarına nüfuz etmiş Federasyon mensuplarının gösterdikleri titizlik, matlup neticenin biran evvel tecellisine en kuvvetli yardım olmuştur.

Elde edilen müessir malumatın rehberliği altında Çalışma, Ekonomi ve Ticaret Vekaletlerine yapılan müracaatların parlak semerelerini en kısa zamanda görmenin memnuniyetine mazhar olmuştur. İyi niyet ve anlayışın daima yapıcı ve huzurun teşvikçisi olduğu bir kerre daha tebeyyün etmiştir.

AYANCIK MESELESİ

Raporumuzun bir yerinde sendikalara yapılan baskılardan bahsedilmiş ve bazı misaller verilmişti.

İşte, şimdi Ayancık'da binden fazla üyesi bulunan Maden ve Ağaç Sanayii İşçileri Sendikasının fabrika müdürü ve idarecileri tarafından nasıl dağılmak istendiğinin hazin tablosunu müşahade edeceksiniz.

İşçilere, şef ve amirler vasıtası ile tazyik ve tehditde bulunularak, fabrikanın makinası ile teksir edilen istifanemeleri zorla imza ettirmeye kalkma, bir işletme müdürünün idari ve resmi hangi selahiyetleri arasında bulunabilir?

Bir devlet işletmesi olan bu müessesenin çirkin hareketlerine dair leke sayılan listelerin yüzlercesinin elimizde mevcut olduğunu görenlerden aramızda mevcut gazeteci ve diğer arkadaşlar vardır.

Sendikamızın bu feci akibeti karşısında, yaptığı müracaat, Türk-İş'in harekete geçmesini bilfiil icap ettirmiş ve o günden itibaren elim durumun önlenmesi için mücadeleye girişilmiştir.

Eğriye eğri, doğruya doğru prensibinde ittifak ederek Çalışma Vekaletinin bu hususta ciddi bir harekete geçmediğini itirafa mecburuz.

Aylarca sendika ve yüzlerce vatandaş, selahiyetlerini kötüye kullanmaktan zevk duyan insafsız kimselerin elinde kıvranmasına seyirci kalmıştır.

Buna inzimamen Ziraat Vekaleti ile yapılan temaslarda geçirilen çetin sahnaların acı sahnelerine hepinizin vakıf olduğunu tahmin ediyoruz.

Nihayet çetin çalışmalar sonunda 40-60'lık gruplar halindeki tensikatların önüne geçilmeye çalışılmış ve tensikatın mühim bir kısmı durdurulmuştur.

Karşılıklı, devamlı çalışmaların kuvveti sayesinde bugün sendikamızın eski hayat ve hürriyetine avdet etmekte olduğunu sizlere müjdelemekle iftihar duyuyoruz.

DEĞİRMİSAZ HADİSESİ

18/Ocak/1953 tarihine tesadüf eden Değirmisaz İşçileri Sendikası Kongresinde hazır bulunan Kütahya Vali Vekili, bir arkadaşımızın vicdan ve cemiyet hürriyeti içindeki konuşmasına tahammül edemeyerek skandal yolu ile kongreyi saboteye kalktığının çirkin manzarasını duymayan yoktur.

Bir idare amirinin değil, hatta alelade bir kimsenin bile başvurmayacağı bu gibi hareketi ile Vekil Vali, gâfletinin tesiri ile yanında bulunan Baş Müddeiumumiye de peşinden sürüklemeye muvaffak olmuştur.

Konfederasyonu haberdar ederek yardım isteyen Sakarya Bölgesi İşçi Sendikaları Federasyonunun müracaatı aynı günde meriyet bulmuştur.

Hadiseyi tahkik etmek üzere derhal hareket eden İcra Heyeti Başkanını ile Hukuk Müşaviri Eskişehir'de, Birlik ve sendika mensupları ile vicdan muhafızı basın mensupları, ile Kütahya'da başsavcı ve ilgililerle yapılan temas ve soruşturmalarda endişeleri zail kılacak malumat elde edilmiş diğer teşebbüslerimizin bu esas üzerine tanzimi sağlanmıştır.

Durumu bütün çıplaklığı ile tesbit eden raporla İçişleri, Adliye ve Çalışma Vekaletlerine müracaatlarda bulunmakla yetirmeyerek Adli takibe tabi tutulan arkadaşın davasında fiilen hukuk müşavirinin iştiraki sağlanmıştır.

Yine bu cümleden olarak Sakarya Bölgesi İşçi Sendikaları Federasyonunun tertip ettiği mitinge gerek katılmak da ve gerekse yapılması lazım gelen yardımda kusur edilmemeye çalışılmışve Türk işçisinin enlendiliğine yakışır şekilde toplantının tertip ve idaresi temin edilmiştir.

Kısa ve özlü olarak, layık olmadıkları halde bazı idare amirlerinin (!) insani haklara ve sendika hürriyetine pervasızca tecavüz etmek cür'etini göstermekden geri kalmadıklarını görüyoruz.

Fakat hak, hürriyet ve vicdan terazisini en hassas şekilde elinde tutan Türk hakiminin yüksek ve adil kararı, tertemiz vatandaşa resmi sıfatını alet ederek leke sürmek isteyenlerin ellerindeki boya fırçalarını bütün mevcudiyeti ile kendi yüzlerine yapıştırıyor. Nazif Karteri karşımızda dünkü vaziyeti ile görmekle müşahade ediyor, memnun oluyor, Türk hakimine bağlılık ve şükranlarımızı arz etmek istiyoruz.

NEŞRİYAT FAALİYETİ

Konfederasyonun meydana gelmesi ile esaslı bir neşir organının zaruretini de yanbaşında belirmiştir.

Müşahade edildiği veçhile günlük veya haftalık bir gazetenin meydana getirilmesine mali bünye imkan vermemektedir. Neşriyat bakımından tamamen pasif kalmanın iyi olmadığı da kabul edilmesi lazım gelen hakikatler arasındadır. Elde edilen imkanlarla, bugünkü bültenin neşirini sağlamakla müsbet bir hizmetin görüldüğüne inanmaktayız. Yakın tarihte iyi ve fevkalade imkanlarla günlük bir gazetenin çıkarılabileceğini ümitle bekleyebiliriz.

Bundan başka neşrinde fayda mülahaza ettiğimiz İş Kanununun

13.maddesi gereğince, ölen işçilerin kıdem haklarının ailelerine ödenmesini mecbur kılan Yargıtay kararının, teşkilata duyurulmasından küçüm-senmeyecek şekilde faydaların sağlandığı gelen yazı ve mektuplardan öğ-renilmiştir.

Bir müddet evvel İşçi Sendikaları Birliğinin gayreti ile yayınlanması fiilyata giren (Amerikan İşçi Hareketininin bir tarihçesi) adlı kitabın biran evvel tevzii için ilgililerle işbirliği edilerek arkadaşlarımızın mütalasına arzı sağlanmıştır.

Hür memleketlerde işçi hareketlerinin tablosunu gösteren kitabın Sendikacılığımız için faydalı olduğunu tahmin etmekteyiz.

Türk işçisi olarak hürriyete ve demokrasiye aşık olduğumuz kadar komünizm'in amansız ve korkutucu düşmanı olduğumuz takdirini bizden başka, bütün dünya kabul etmiştir.

İşte, bu itibarladır ki bir taraftan hür dünyadan aldığımız iyi örnek-leri mensuplarımıza bildirirken, diğer taraftan yalnız delilerin rejimi (!) olan komünizm'in kötülüklerine dair fiili meseleleri de duyurmak suretiyle, arkadaşlarımıza mukayese imkanını daha iyi şekilde verebilmek için (Sovyet Rusyada Mecburi Çalışma) adlı kitabın yakında tevzii edilmesi için çalışıyoruz. yakında işçi arkadaşlarımızın eline geçecek olan bu kitap tamamen tarih ve vak'alar üzerine temelleştirilmiştir. İçindeki malumatın en müsbet bir şekilde derlendiği kanaati herkesin kabul edebileceği bir husustur.

Kafi olmamakla beraber muhterem mensuplarımıza faydalı olmaya, çalıştığımızın tahmini içindeyiz.

YABANCI TEMSİLCİLERLE MÜNASEBET

Demokrat memleketlerdeki milli sendikacılık dünya çapındaki değeri hükümetlerinin en sağlam yardımcılığında bulur. Bu bakımdan artık, sendikacılık hiçbir zaman mahalli ve ülkeyi bir teşekkül olarak değil, beynelmilel vasıfları taşımakda olduğunu bilmek lazım gelir.

Esaslı olan bu münasebetleri birbirine rapteden ve olgunlaştıran birçok olaylar yanında her sene Milletlerarası Çalışma Konferansına iştirak eden bir işçi delegesinin bulunduğu da malumdur.

1953 yılında iştirak etmesi lazım gelen delegé için Çalışma Vekaletinin gönderdiği muhura ve yazıları üzerine, 10/Şubat/1953 tarihinde, gerekli muamelenin yapılması için keyfiyet teşkilata tamim edilerek neticeler istendi. Cevapların gecikmesi, Vekalet'in ve dolayısı ile Konfederasyonun tek'idini icap ettirdi. Verilen müddet içinde 6 teşekkülün gösterdiği 12 ay içinden iki asil üye için çekilen kurada İzmir İşçi Sendikaları birliğinden Yakup Candiler ve Bursa İşçi Sendikaları Birliği ile Teksif Federasyonu delegelerinden Recep Kırım kazanmış oldular.

Sözleşmenin ve muhteranın madde mahsusları gereğince diğer 10 arkadaş da teknik müşavir gösterildi. Yalnız burada meseleyi uzun tutmamızın sebebi, Çalışma Vekaletinin takdir tayininden sonra, bağlı bazı birlik ve federasyonların, birlik ve beraberliği sarsacak şekilde Vekalet'e çıktıkları telgraf ve resen empoze etmeye çalıştıkları şaşılandır.

Şunu tekrara mecburuz: bağı görünüp, bağılığın (B) harfine riayet etmemek bağılık mıdır? O günlerde Vekaletten yapılan telefonların manası karşısında, Türk işçisinin temsilcisi olmak vasfını taşıyanların düştüğü kötü durumu takdirlerinize arzulemekle iktifa edeceğiz.

Daha ilk günlerde, Amerika'ya 10 işçi arkadaşın gitmesi için, Konfederasyonun hüsnüniyetle olmakla beraber bir hataya düştüğünü kabul etmek, makul kimselerin riayete mecbur olacakları bir cihettir. Yalnız her insan, cemiyet ve hatta hükümet makamları tarafından bile zuhur edilecek yanlışlık, onun lüzumsuz ve itimatsızlığını ifade etmez. Bir dava ailesinin fertleri ve cemiyetleri olarak katıyetle hüsnüniyetimizden şüpheye düşünceye kadar birbirimize destek ve rehber olmak mevkii ve mecburiyetindeyiz.

Nihayet bugün her hali ile ortadan çekilmiş bir mesele görüşülüyor. Hareketimizin karlı veya zararlı olduğunu görmemek kabil değil. Herhalde içinde bulunduğumuz zamana kadar ikinci ve hatta 3 üncü kafilenin hazırlığını görmek daha iyi bir hizmet zevkini verirdi.

Zaman zaman memleketimize gelen yabancı murahhaslarla en iyi şekilde temas etmek imkanları sağlanmıştır.

Halen memleketimizde bulunan Milletlerarası Hür İşçi Sendikaları Konfederasyonu (ICFTU) Türkiye Temsilcisi Mr.R.Miller aramızdadır.

Hür Dünya Teşkilatının Türk sendikacılığına karşı gösterdiği yakın alakanın daha müsbet semereler vereceğini en yakın zamanda görmek mazhariyetine erişileceği ifadesi hakikatın özünü teşkil eder.

Mr.Miller'in, memleketimize geldiği günlerde, Paris'te tertiplenen Kadınlar Kursu için, kendisinden iki Türk bayanın gönderilmesi istendi.

Bu sahada tavsiyemize lüzum gören Mr.Miller'e, biri umumi mağazalarda ve diğeri de Raman Petrol Şirketinde çalışmakta olan, lisan bilir iki bayan işçi tavsiye edilmiştir.

Raporumuzun bir yerinde, sendikacılığın beynelmül vasfı izah edilirken, bunun en canlı varlığı, Türk işçisinin şuurunda bulunduğu 6 Eylül Kongresinde, CISL'ye katılmak üzere aldığı kararla tebeyyün etmiştir.

Yalnız teessürle beyana mecburuz ki, yüksek kararınız gereğince istihsalı lazım gelen İcra Vekilleri Heyeti kararına ısrarlı takiplerimize rağmen müyesser olunamamıştır. Her üç vekilinde, katılmamız için kamuni bir sebep yoktur demelerine rağmen çalışma müstesasının çeşitli ve füzuli mütelaaları ile iş sürüncemede bırakılmıştır. Bu nokta muhtelif ve mükerrer zamanlarda numaleyhın beyanları ile de sabittir.

Daha esash bir neticeye varabilmek için Sayın Kongrenize, evvelki karara mütenazır arzedilen tashih kararının kabulü istirham edilmektedir.

YUNANİSTAN MESELESİ

23 Nisan'da Atina'da toplanan Elen İşçi Sendikaları Konfederasyonunun kongresine vaki olan davetin yalnız işçi münasebetleri bakımından kabul edilmesinde bir mahzur görülmemiştir.

Fakat tamamen mevzuumuz dışına çıkan ve hükümetleri ilgilendiren siyasi meselelerin serbestçe konuşulduğu bir kongre olduğu görüldüğü zaman Türk işçisinin temsilcisi olarak bu kongrede yerimizin olmadığını te-reddütsüzce kabul edilmiştir.

TÜRK-İŞ, burada bir kerre daha Türk işçisinin mevzuu olmayan şey-lerden kaçındığını sarahaten ifade ve isbat etmiştir. Milli menfaatlerimizi halelean eden herhangi bir hareket karşısında tahammül etmenin şiar ve anlayışımızla bağdaşamayacağını açıkca ifade etmek isteriz.

Hislerinize tercüman temsilcileriniz olarak, Kongreyi terkedip yurdu-muza döndükten sonra hadiseleri önlü arkalı teraziye vurmak mecburiye-tinde kaldığımız bir sırada aklımıza Milano'da vaki olan hadise ile Hür Dünya Teşkilatında, yaratılması istenen ve fakat hiçbir yerde saha bulu-mayan tertipleri haurlamamak mümkün olmadı.

Binaenaleyh, bizimle işçi ve sendika olarak dostluk temin etmek is-teyenlerin sırtlarında siyasi diplomatların cüppesinin alınması harfiyen iktüza eder.

Aksi halde bu şerait altında, hükümetlerin münasebetlerinden ari sendikalar olarak sahte bir dostluğun devam ve temadisine imkan görül-memiş olması hesabı ile, hareketlerini düzeltmedikçe tarafımızdan herhan-gi bir haberleşmenin yapılmasına ve kabulüne imkan olmadığı berveçhi malumat Yunan Konfederasyonuna da bildirilmiştir.

Burada hareket serbestisini Türk işçisinin ve onun temsilcilerinin milli şuur ve aanlayışından almış bulunduğumuzu beyan eylemek isteriz.

HUKUKİ FAALİYET

6 Eylül Kongresinde, üzerinde ısrar edilen konulardan biri de, 1 Ma-yıs bayramı yerine 6 Eylül'ün kaim olması meselesi idi.

Direktöfleriniz gereğince durum Hükümetin ilgili makamına arz edil-di ve bu mevzu etrafında bazı şifahi görüşmeler de yapıldı.

Son olarak bir 1 Mayıs'ın, serdedilen esbabı mücibemiz karşısında bayram olma vasfının kalkmasında bir mahzur görülmediği anlaşıldı. An-cak tayin edilecek başka günün bayram olarak tesbiti bazı muhik sebep-lerden dolayı mümkün görülememekte olduğu bildirilmektedir.

ASGARİ ÜCRET MEVZUU

Kabul etmek lazım gelir ki, bütün tedbirlere rağmen vatandaşın as-gari geçim seviyesini bir esasa bağlamadıktan sonra emek istismarının önüne geçilemez.

Prensip olarak bu hakikatı hükümet ve ilgili makamlar bizden daha kuvvetli bir esbabı mucibe ile kabul etmekte olduklarını mucibi itimat bir meselesidir. Buna rağmen taibikinde de istahsız oldukları inkarı mümkün olmayan bir yakadır.

İnancımızı ifade eden karar ve kanaatımız, günün şartları ve vekale-tin fiiliyata intibak edemeyen yazıları üzerinde tahkim kılınmaktadır.

Esasen asgari ücretin tatbik arzusu Valilik ve bölge Çalışma Müdür-lüklerinin ihtiyari arzusuna bırakıldıktan sonra yerinde ve zamanında tatbikini beklemek boş bir hayalden başka bir şey olamaz.

TÜRK-İŞ'in bu vadideki faaliyeti ciddi olmakla beraber asgari ücret yönetmeliğinde mündemice mahalli takdir komisyonları teşekkül etmeli. tatbik edilip edilmemesinin kararında yoksuzluğu çeken cefakar ve fazi-letli işçinin de rey sahibi olması tezini müdafaa etmektedir.

Aksi halde vilayet ve bölgenin arzusuna bırakılan ücret, tesbiti fiilen değil yalnız oyalama bakımından, bizim olduğu gibi, olabilir.

Nihayet 1951 senesinden beri tatbik edilemeyen yönetmeliğin bun-dan başka bir hususiyeti olamaz. Türk-İş üyelerine, istediği malumat ve elbirliğinin yapuğu tahminlerin, dikkate alınması temennilerin başında ge-lir.

İŞYERİ İÇ YÖNETMELİKLERİ

Kullanılışı ve mahiyeti itibarı ile işyerince tek taraflı ve hatta künuna mugayir hükümler koymak suretiyle tasdiki mümkün kılınan işyeri iç yönetmelikleri, anti-demokratik oluşu, ayrıca işçinin hayat ve itikbalı ile oynaması bakımından iki büyük vebal taşımaktadır.

Gerek yönetmelikler ve gerekse asgari ücret mevzuunda, birlik ve fe-derasyonlardan istediğiniz kuvvet ve yardım verilmediğinden üzülerek şî-kayet etmek mecburiyetindeyiz.

Türk-İş, her iki mevzuu üzerinde de hassasiyetle durduğu malum ol-makla beraber çalışmaların devam ettiğini de ifade etmek isteriz.

Yönetmeliklerin, İş Kanununun 29.maddesine uygun şekilde tipleşti-rilmesi üzerinde, son olarak vekaletle yapılan temasların müsbet neticeli olduğunu arz etmek yerinde olur. Yeni vazifelilerin daha parlak neticelere mazhar olmalarını temenni ederiz.

HAMILTON ŞİRKETİ

Memleketimizde faal Hamilton Şirketinde çalışan arkadaşlarımızın içinde buldukları zaruretler dolayısıyla sendika kurmaak ihtiyacını duymuş olmalarının tabi olması karşısında, şirketin sendikacılara o gün-den itibaren değişen muameleleri şayanı teessüdüdür.

Çeşitli baskılarla mani olamadıkları sendika hareketini baltalamak için 40 işçinin birden çıkarılmasına tevessül edilmekle yetinmeyerek elle-rinden bütün kanuni haklarını mülga kılacak mahiyetde ibranameler al-mak istemişlerdir.

Vaki müraaat karşısında şirketin keyfi hareketine mani olunmuş, tek dereceli tazminatları temin edilmiş, üç mİsli olması lazım gelenler için de hukuk müşavirliği vasıtası ile dava ikame edilmiştir.

Hadiseleri daha iyi takip edebilmek için, hukuk müşaviri Merzifon'a gönderildi. Samsun Bölge Çalışma Müdürlüğü ve Çalışma Vekaleti nez-dinde yapılan teşebbüsler sayesinde durumun normu sağlanmaya çalışıl-dı.

Devamlı çalışmalar sayesinde birçok arkadaşların işlerinin iadesi temin edildi. Bir kaçının da davaları devam etmektedir.

Aynı şirket mensuplarından birinin kendi evi önünde tabanca ile vurduğu bir Türk işçisinden mütevellit hiçbir sorguya tabi tutulmadan elini kolunu sallıyarak gezmesi bütün bunları gölgede bırakan bir hasidedir.

Vaziyete mutali olur olmaz hiçbir müracaata lüzum görmeden müşavirlik vasıtası ile adli takibatın yapılması istendi ve evvelce, lütfen maktulün yetimlerine verileceği düşünülen 300 lira, Türk-İş'in müdahalesi ile 5000 liraya çıkarıldı ve 400 lirası bu ana kadar ödetilmiştir.

Vaziyetin maddi ve manevi değerinin takdirini yüksek kongrenize terketmekte isabet olur.

KÜTLÜ TOPLAMA

952 Seyhan kütlü toplama ücreti, asgari ücret komisyonu tarafından, kiloda 11 kuruş olarak tespit edildi. Yüksek Kurula vakı olan itirazda ise 10 kuruşa indirilmesinin takarrür etmesinden aradaki farkın yönetmeliğe göre 11 kuruştan ödenmesi lazım gelirken ki Vekaletin ilk yazısı bu hükümde olmasına rağmen, ikinci bir yazının bir emre cern ettiğini aşağıda müşahade edeceksiniz.

Kanuna aykırı olan nakz kararı için Şurayı Devlete iptal davası açılmıştır.

Emir, kanun ve kararlarda hakim olan istikrarsızlığa misal olmak için emir suretlerini aynen kaydediyoruz.

(Birinci emrin sureti)

(Telgraf)

**Çukurova Tarım İşçileri Sendikası Başkanlığına
A d a n a**

278 Bakanlıklar Ankara 426 624 10 1400 =

1/10/1952 tarihli telinize, İş Kanununun 32.maddesine müsteniden çıkarılan yönetmeliğin 13.maddesinde itirazın mahalli komisyon kararının tatbikini durduramayacağı açıklandığına göre anılan kararın kesilmesi ve Bölge Çalışma Müdürlüğüne telgrafla bildirildiği 30/9/1952 tarihine kadar geçen zaman zarfında mahalli komisyonca tesbit edilen asgari 11 kuruş üzerinden ücret ödenmesi icap eder. Çalışma 7212 sayılıdır.

ASLININ AYNIDIR.

Çalışma Bakanlığı Fer

(ikinci emrin sureti)

T.C.
Çalışma Bakanlığı
Seyhan Bölgesi Çalışma Md.lüğü

20/10/1952
Özet : Kütlü Toplama
Ücretleri h.

**Çukurova Tarım İşçileri
Sendikası Başkanlığına
A d a n a**

Çalışma Bakanlığından şimdi telefonla aldığımız emirde, İliniz asgari işçi ücretleri tesbit komisyonunun 1952 yılı için tesbit etmiş olduğu kilo-su 11 kuruştan kütlü toplama ücretinin yapılan itiraz üzerine İlimiz Komisyonunun karar tarihi olan 12/8/1952 gününden başlamak üzere 10 kuruşa indirildiği bildirilmiştir.

Çiftçilerden, fazla ücret ödemiş olanlar varsa aradaki farkı geri alabilecekleri tabiidir. Keyfiyetin ilgililere tebliğini rica ederim.

Seyhan Valisi Y.
(imza)

ASLININ AYNIDIR.

Bu durum karşısında ümitsizliğe düşmekte ne kadar haklı olduğumuzu görmemek kabil midir? Yüksek Şuranın nasıl bir karar vereceğini yazı suretlerinden kestirmek mümkündür.

YERLİ MALİ İSTİMALİ

Memleket sanayimizin ilerleyememesi ve bazı mühim cöküntülere uğramasının yegane sebebi, yerli mahna kıymet verilmemesinden ileri geldiği aşikardır.

Bu itibarla gerek yerli malı haftasında yapılan lüzumlu neşriyatla ve gerekse diğer müracaatların bilhassa yerli malı kullanmakta, satın almakta ve müşteri olmakta Hükümetin örnek olması istenmiştir.

Arzu edilen husus memleketin öz menfaatidir. Binnenaleyh herkesin buna riayet eylemesi milli ve vatani bir borçtur.

ARALI İŞLERDE ÇALIŞANLARIN İHTİYARLIK SİGORTASI

Müskirat, Tütün ve Yardımcı İşçi Sendikaları Federasyonunun müracaatı üzerine yapılan tesebbüslerde, mevcut kanunla böyle bir ihtiyacın kiralanmasına imkan olmadığı ve fakat tadil edilerek meclise verilen İhtiyarlık Sigortası Kanunu ile ihtiyacın ileride giderileceği sağlanabilmektedir.

Çalışmalarımız devam ettiği takdirde arzularımızın tahakkuk etmemesi için hiçbir sebep bulunamaz.

DENİZ İŞ KANUNU

Sinesinde muazzam bir kitleyi bulunduran Deniz İş sahası için bir kanun tasarısı hazırlandığını memnuniyetle görmekteyiz.

Tamamen yeni ve hiçbir örneğine rastlanmayan konu hakkında muhtelif kaynaklardan temin ettiğimiz malumatlar sayesinde, tanzim kılınan görüşümüzün isabet kaydettiğini ilgililerin memnuniyetinden öğrenmiş bulunmaktayız. En kısa zamanda Deniz işçisi arkadaşlarımızın da kanun himayesine alınmalarını görmek büyük bir sevinç ve boşluğun doldurulması ve vesilesi olacaktır.

3008 SAYILI KANUNUN BAZI MADDELERİNİN DEĞİŞTİRİLMESİ

Kanunun ilk tedviri sırasında nazara alınamayan birçok aksaklıkların zuhur ettiğini fiilen gören kimseleriz.

Hakem Kurullarının veçhesini esaslaştıran kanun tasarısı üzerinde yapılan çalışmaların semereli olduğunu memnuniyetle görmekteyiz.

SİGORTA KURULUŞ KANUNU

Elinde bol ve müsait imkanların bulunmasına rağmen, İşçi Sigortaları Kurumunun mevzu ve imkanları ile mütenasip faydalı olmadığını günün realitesi kabul etmektedir.

Binnenaleyh mahzurları önleyebilmek için idari ve işleyiş tarzında mühim bazı değişikliklerin yapılması zaruri görülmektedir.

Çalışma Vekaletinin hazırladığı kanun tasarısı gözden geçirilecek olursa şikayetlerimizin giderilmesine değil, ancak artmasına yarıyabilmektedir. Hakiki manada müstakilleştirilmesi istenen Kurum bu kanunun kabulü ile tamamen devleteleştirilmiş olacaktır.

Onun için kanun tasarısına ait görüşlerimizi bildirirken tasarıya konulmayan ve fakat tadili zaruri bulunan maddelerin de günün şart ve icabına göre tanzim edilerek ithali lüzumlu görülmüştür.

Sosyal hayatımızın belkemiğini teşkil eden ve semereli olması yalnız bu cihetle kâim bulunan Kurumun, istikrarı için tasarının bütün teşkilat tarafından desteklenmesi şayanı temennidir.

5502 SAYILI HASTALIK SİGORTASI KANUNU

Bilhassa hastalık anlarımızda medarı beklenen mevcut kanunda birçok tatminden uzak ve tashihi gereken maddelerin bulunduğu malumdur. Hazırlanmış bulunan tasarı ile aksaklıklarının giderilmesi yolunun tutulduğu memnuniyet vericidir. Sahamızınve içindeki arkadaşlarımızın daha geniş çapta faydalanabilmelerini mümkün kılan hükümler tasarıya konulmuş ve ilgililerin nazarına arz edilmiştir.

Geniş tetkik mevzuunu teşkil eden, anılan kanun tasarıları için gereken müzaharetin seyyanen gösterilmediğini ifadeye mecburuz. Bilhassa bizler için hayati olan bu gibi meselelerde daha çok hassas olmağımızın lüzumuna inanmamak mümkün değildir.

Görülen kayıtsızlığın devam etmemesi bakımından yüksek heyetinizi tenvirde fayda mülâhaza edilmiştir.

Yalnız bize, bu sahada geniş yardımlarda bulunan İlim mensuplarını huzurunuzda teşekkür etmenin vefadani bir borç olduğuna kaniiz.

BORASİT ŞİRKETİ

Susurluk da faal. İngilizlere ait Borasit Şirketinin yıllardanberi hiç kimsenin farkına varmadan işçilere yaptığı fena muamelelerin çirkin tabloları tarafımızdan tesbit edilmiştir. Burada 20-30 sene çalışarak ihtiyarlayan yüzlerce işçinin haklarına tecavüz edilmekle vakit geçirilmiş olduğunu ödenmeyen tazminatlardan öğrenmiş bulunuyoruz. Saniyen yapılan ödemelerin dahi eksik olduğu ve kanuna aykırı tam ibraname alındığı vaka ile sabittir. Anılan yerin mahallinde yapılan incelemeler sonunda 190 işçi arkadaşın uğradığı haksızlıktan dolayı dava açılmasına lüzum hasıl olmuştur. Bunlardan 103 ünün davası açılmış diğerlerinin de hazırlıkları ikmal edilmiş bulunmaktadır.

İŞ KANUNU

Senelerdenberi iş hayatımızın geçirdiği muhtelif merhaleler göstermiştir ki İş Kanunu bugünkü hali ile bir istikrar vasıtası olmasına imkan yoktur.

Bu noktai nazarı yine senelerce bizden daha selahiyetli kimselerin müdafaa ettiği bütün tazeliği ile hatırlardadır. Anılan kanununun madde madde tadili sureti ile matlup neticeye varmak imkansızdır. Şu halde başvurulması lazım gelen tek çare selahiyetli bir komisyon tarafından ilgili kanun ve mevzuatın baştan aşağıya gözden geçirilerek günün şartlarına uygun şekle ifragından başka bir şey düşünülmez.

Komisyon, 2 işçi, 2 işveren ve 2 Hükümet temsilcisi ile 3 akademisyenden tereküp etmelidir. Konfederasyonun malum olan çalışmalarını da tamamen bir sahadadır. Beklenen malumat temin edildiği takdirde ileride daha iyi neticelerin alınacağına inanılmaktadır.

GREV KANUNU

1950 yılında bir grev kanunu tasarısı çıktığını sevinç içinde görmüştük. Fakat teessürle söyleyelim ki bu tasarı bilahare çıktığı yerden ileri gidemedi. Hür dünya nizamı yani demokrasi bünyesinin bir numaralı uzvunu teşkil eden sendikaların ve grev hakkının olduğunu kabul etmeyen yoktur.

Bu itibarla Türk-İş tarafından yeniden ele alınan grev kanunu bazı not ilaveleri ile teşkilata ve diğer değerli ilim mensuplarına gönderilmiştir. Bize kalırsa Türk işçisine grev hakkının tanınması zamanı gelmiş ve geçmiştir. Grev hakkına malik olmayan sendika ayaksız başa benzer; herşeyi düşünür, kotarır ve fakat hiçbir yere gidemez. Dünya medeniyetinin inkişaf haritalarına koyduğu bundan başka bir çizik yoktur.

NETİCE

11 aylık çalışmaların muhasebesi yüksek huzurunuzda arz edilmiştir. Maddi ve manevi himayesizliğin bir derece yalnızlığı içinde yapılanların

yanında ve hatta üstünde yapılmayanların da bulunduğunu kabul etmek hakikatın ifadesi demektir.

Kısa dahi olsa birçok tecrübelerin istihsaline imkan veren geçmiş zamanın ilerisi için örnek itti haz edilmesi icap eder. Her ne olursa olsun şahsi iğbirarın cemiyetçiliğe sirayetinden kaçınılmalıdır. Aksi halde başkasının gelmesine lüzum kalmadan düşüp yaranılmak mukadder olur.

Teşekkürlerimizi kurdüğumuz gibi onları sevmek ve onlara hizmet etmek de titiz olmalıdır. Senelerin sürüncemelerine maruz kalan davalarının halli kuvvet itti hat beklemektedir.

Hesap raporunda gelecekle gelenin muhasebesi yapıldığı takdirde durumun vehameti daha kesin bir ifade arzeyliyecektir.

Her ne olursa olsun başka yerlerden yüzbinlerce değil milyonlarca lira beklesek bile, kuruluş ve hayati temelimizi teşkil eden üçer kuruluşların kıymetine sirayet edemez. Etmemesi lazımdır.

Maddi ilgi ile birlikte manevi vahdetin de önemi büyüktür. Geçen zaman zarfında bu gibi yolsuzlukların manevi çözüntüleri zaman zaman kendini göstermiş fakat çok şükür kimseden yüz bulamamıştır.

Mütevazı raporumuzu en samimi hislerle huzurunuzda arzederken kararlarınızın Türk işçisine hayırlı ve başarılı olması temennisi ile hepimizi hüriyetle selamlarız.

Bu vesile ile büyük kongrenize şeref veren sendikacı, gazeteci, akademisyen ve sair zevatla kongrenin hazırlıklarında büyük küllfeleri hiçe sayarak yılmadan bizi bu güne hazırlayan İstanbul'daki işçi teşekküllerinin kıymetli idarecilerine de ayrıca tesekkür ederiz.

TÜRK-İŞ İCRA HEYETİ

BAŞKAN
İsmail İnan

GENEL SEKRETER
M.Adil Buğakaptan

MESUL MUHASİP
hsan Tekin